

tipografiile în care se tipăresc ast-fel de scrieri, diare etc.; mai departe, se se ia măsuri, ca *adeverății făptuitori*, cari se folosesc de foile periodice, să pôtă fi eruați și târși înaintea bancelor de acușăți, ér ca cei osândiți să nu se pôtă subtrage dela osândă, *să se ștergă depunerea caufiunei*. — Acesta este isprava Sécuilor din Ciucú. Din parte-ne le gratulăm și le dorim câtú mai grabnică însănătoșare!

Se scrie oficiósei „Correspondance de Pesth“, că în zilele din urmă regele Carolú a presidit mai multe consilii ministeriale. S'au desbătut și cesiuni de natură internațională, mai alesú privitorú politica comercială, dér cesiunea neutralității României de astădată n'a venitú în discusiune. Cu deosebire e lipsitá de ori-ce temeie scirea, că guvernulú rusescú ar fi adresatú o întrebare directă la Bucuresci, decă România la casulú datú ar concede să trecă trupele rusesci prin teritoriulú sêu? Legăturile diplomatice între Bucuresci și Petersburg suntú destulú de vii și fórté amicabile, dér suntú cu totulú normale, așa, că cesiunile delicate suntú câtú se pôte de multú incunjurate.

Se scrie din Sofia cu data de 27 I. c.: Principele Ferdinand a ținutú erí, cu ocașia îmormântării corpului contelui de Hartenau, următórea vorbire: „Ca domnitorú alú Bulgariei, ca comandantú supremú alú armatei bulgare și alú poporului bulgarú, iau în primire rămășițele mortuare ale principelui Alexandru, primulú principe alú Bulgariei, și le încredințezú acestui pámentú, pe care elú a sciutú să-lú apere și să-lú pădăscă așa de vitejese. Fiă, ca exemplulú sêu de abnegațiune și de energiă să ne rămână noué tuturorá sfântú și neatinsú. În numele întregului poporú bulgarú, în numele tuturorú inimilorú, cari batú pentru ideia bulgară, promitú, că amintirea decedatului va dura eternú și va fi eternú sfințită.“ — Stambulov a ținutú la scoborirea corpului contelui de Hartenau din vagonú o vorbire, în care a dísú între altele: „După credința poporului bulgarú spiritulú unui mortú plutesce în timpú de 40 de zile prin locurile, unde a petrecutú, când viețuia. Spiritulú principelui Alexandru va simți o bucuriă, decă va vedé câtú de multú flú jălesce întregulú poporú bulgarú. Alecsandru a fostú unú martirú pentru independența Bulgariei, întocmai ca și acestú martirú“ (arătând spre principele Ferdinand). Stambulov implorá la urmă pedépsa cerului asupra tuturorú inamicilorú nisuintelorú de libertate ale poporului bulgarú. Vorbirea a făcutú o adéncă impresiune asupra celorú presentí. Prințulú Franciscú Iosifú de Battenberg era fórté mișcatú.

Deschiderea Camerelorú române,
Luní, 15 Noemvrie v. s'a făcutú deschiderea Corpuriilorú legiu-

tóre române. La órele 11½ dimineața, domnii senatori, domni deputați și înaltele corpuri ale statului s'au întrunitú în sala ședințelorú adunării. La órele 12, M. S. Regele, însoțitú de A. S. R. Principele Ferdinand, a intratú în sala adunării, precedatú de casa sa civilă și militară, fiindú primitú la scară de domnii miniștri. Regele, suindu-se pe Tronú, încunjuratú de domnii miniștri, a cetitú următóorulú Mesagiú:

Domnilorú senatori,
Domnilorú deputați!

Astăzi mai multú decâtú ori când, Mă simtú fericitú de a Mă găsi în mijloculú representațiunei naționale.

Căsétoria iubitului Meu Nepotú a fostú binecuvântată de Providență. Nascerea, pe pámentulú României, a ténérului Principe Carolú a strinsú și mai multú puternicile legături, cari unescú dinastia Mea cu sórta acestei Țéri și asigurá pentru ve-ciá viitorulú ei.

Cu acestú privilegiu am avutú mulțumirea să constatú încă odată, câtú de adéncú înfipte în inimile națiunei suntú dragostea și credința cátrá Tronú.

Domnilorú senatori,
Domnilorú deputați!

Și anulú acesta putemú constata cu o viuă mulțumire, că tóte puterile proclamă, în ori-ce împrejurare, voința lorú nestrămutată, de a păstra lumeni neprețuitele binefaceri ale păcei.

Țera noastră trebuie să se fericéscă de aceste solemne declarațiuni, cari asigurândú liniștea Europei, ne permitú să lucrămú la dezvoltarea noastră pe tóte căile progresului.

Politica României fiindú și dânsa călăuzită de aceeași dorință, raporturile noastre cu tóte puterile suntú amicale și pe deplinú satisfăcătóre.

Puteti dér, fără altá preocupare, urmări și deséversiri opera de reforme cu care v'a însărcinatú, acum doi ani, încrederea națiunei, și pe care cu atâta rivnă și cu atâta succesú ați realizat'ó în parte în sesiunile precedente.

Pe lângă proiectele de legi, prezentate deja Domniilorú-vóstre de cátrá guvernulú Meu, și cari, din lipsă de vreme, au fostú amânate pentru estú-timpú, nevoile mereu crescénde ale vieței noastre de Statú cerú dela luminatulú Domniilorú-vóstre patriotismú, să cercetați și noué măsuri, menite de a deséversí lucrarea întreprinsă de Domniile-vóstre.

Pentru a completa reforma administrativă, guvernulú Meu va supune delibérarilorú Domniilorú-vóstre legea electorală comunală și legile asupra organizației comunei rurale și asupra polițiilorú. Ér pentru a întregi reforma scólei, așa de bine

începutá, legea asupra învățământului secundarú și superiorú.

Mai multe legi, privitoré la lucrările nóstre publice, se aflú în deliberarea Domniilorú-vóstre din sesiunea trecutá. Guvernulú meu va sférși această lucrare, depunéndú unú proiectú de lege asupra regimului apelorú și unú altulú asupra răspunderii întreprinđitorilorú în casú de accidente.

Ministerulú justiției vė va presenta legea modificătóre a cărței a treia din codulú de comerciu, legea de organizare a ministerului și legea de expropriațiune pentru causá de utilitate publică.

Desvoltarea produțiunei actuale a Țerei și deschiderea de noué isvóre de avuțiá a fostú constantá preocupare a guvernului Meu. În scopulú acesta ministerulú de domenii vė va cere modificarea legi silvice și va îndeplini prescripțiunea Constituțiunei, care pune, cu dreptú cuvântú, legea minelorú între legile obligatorii. Și una și alta din aceste două legi vorú căuta să împace interesele generale cu celú mai scrupulosú respectú alú drepturilorú private.

Situațiunea favorabilă la care au ajunsú finacele Statului în anii din urmă, se manține totú atâtú de satisfăcătóre.

Esercițiulú trecutú 1892—93 s'a soldatú cu unú excedentú de peste trei milioane, fără să fi fostú nevoiá de a se atinge de resursa extraordinară de 3.887.000 lei din excedentú, prevădută în bugetulú respectivú, și ministrulú meu la departamentulú financelorú vė va supune cuvenitele propunerí pentru întrebunțarea sumelorú de cari dispune astăzi tesaurulú publicú din excedentele succesive ale exercițiilorú închise.

Incasările primelorú șese luni ale anului bugetarú curgétóru au întrecutú și estí-timpú evaluatiunile coréspunđtóre, și este dér probabilú, că și acestú exercițiú se va încheia în aceleași bune condițiuni.

Aceste rezultate permitú, ca bugetulú pe 1894—95, care este deja pregătítú, să se presinte echilibratú numai cu mijlocé normale, fără adausú de imposite sêu mijlocé extra-ordinare, cu tóte că am avutú a face față trebuințelorú, ce isvoréscú din punerea în aplicare a reformelorú deja votate de Corpurile legiuitoé în diversele ramuri ale administrațiunei publice.

Mulțumitá reformei sistemului nostru monetarú și a consolidării valutei, sévėșite cu succesú la momentulú oportunú, Țera noastră s'a găsitú la adăpostú de perturbațiunile ce au provocatú în alte țéri crisa argintului. Creditulú statului românú este bine întemeiatú și fluctuațiunile neînsemnate, ce s'au ivitú în urmă, în cursulú efectelorú noastre, își au sorginea în cauze cu totulú streine de situațiunea noastră financiară.

Proiectele relative la modificarea le-

gei licențelorú și la revisuirea legei patentelorú suntú gata a se supune Domniilorú-vóstre, spre a fi luate în deliberare, împreună cu proiectele rămase nevotate din sesiunea precedentă, completândú astfelú succesivú opera întreprinsă pentru reformarea sistemului și organizației nóstre financiare.

Esperiența făcutá cu noulú tarifú vamalú și trebuința d'a asigura produselorú nóstre agricole piețele cele mari de consumățiune ale Europei, ne impune o modificare parțială a acestui tarifú, modificare însă, care nu va atinge întru nimicú protecțiia industriei naționale.

Studiândú convențiia încheiatá de guvernulú meu cu Imperiulú germanú, și care va fi supusá delibérarilorú Domniilorú-vóstre, vė veți convinge, că amú isbititú să lărgimú debușeurile produțiunei nóstre agricole, fără a știrbi câtúși de puținú protecțiia, pe care tarifulú autonomú o acordá industriei nóstre.

Armata este pe aceeași cale de propășire, ca și în anii din urmă. Țera se pôte cu încredere rózima' pe dânsa. Unú simțeméntú de prudență ne-a făcutú, în anulú acesta, să suprimámú concentrările și manevrele de tómnă, așa de necesare instrucțiunei ei; experiența a doveditú însă îndestulú, că pe viitorú, în coeleași împrejurări, nu va mai fi nevoiá a face unú asemenea sacrificiú.

Reforma codului penalú militarú și a legei de organizare a statului-majorú generalú vorú fi supuse, în sesiunea actuală, studiului Domniilorú-vóstre.

Domnilorú senatori,
Domnilorú deputați!

Țera astéptá dela Domniile-vóstre desévėșirea înteleptelorú reforme cărora le-ați închinatú deja neobosita Domniilorú-vóstre muncă. Lucrândú astfelú, veți fi, și în sesiunea actuală, la aceeași înălțime, și nu Mă indoiescú, că opera legislativă a acestei adunări va rămâné una din cele mai însemnate ale vieței nóstre parlamentare și va constitui o pagină memorabilă în anele României.

Dumneđeu să binecuvénteze lucrările Domniilorú-vóstre!

CAROLÚ.

După terminarea cetirei Mesa-giului, M. S. Regele párăsesce sala adunării; ér corpurile legiuitoé procedú îndată la începerea lucrărilorú, pentru cari domnii senatori au trecutú la localulú Senatului.

DIN DIETA UNGURÉSICA.

Conte Albin Csaky, ministru de culte și instrucțiune publică, continuândú: Acum permiteți-mí, On. dietá, ca numai prin câteva cuvinte să amintescú și despre acele *interese naționale*, cari suntú împreună crescute cu cultura noastră publică și cu tendințele

*Possessio Felső Visth*⁶¹⁾
Felső Visti Isván l. s. Kosztandin Boér l. s. Ionn Boér l. s. Komsa Boér l. s. Sandrú Boér l. s. Opra Kórá l. s. Kosztandin Lupul l. s. Thomás Popá l. s. Sztrezá Iánkul l. s. Kora Lászlo l. s. Ionn Lupul l. s. Lúpul Bóér l. s. Ionn Korá l. s. Oprá Iánkul l. s. Kora Kosztandin l. s.

*Possessio Bessembak*⁶²⁾
Gravully István mp. l. s. Luczai Peter l. s. Sorban Popa l. s. Niculla Boér l. s. Iuon Popa l. s. Farkas Ianos l. s. Sztreza Laszlo l. s. Lalucz Becsilla l. s.

*Possessio Felső Ucsa*⁶³⁾
Komsa Boer l. s. Berbat Boer l. s. Iuon Kolcsar l. s. Iuon Szillya l. s. Szillya Berbat l. s. Komán Boer l. s. Rad Kolcsár l. s. Salamon Boer l. s. Iuon és Szillya Szillya l. s.⁶⁴⁾

Acesta este așadér actulú de unire alú boerilorú și alú nobililorú din țera Făgărașului cu biserica Romei, făcutú la 1711, sêu după cum se esprimá cronicarulú Șincai, scrisórea, prin care „au întăritú și

boierii din țera Oltului unirea cu biserica Romei.“

Și ca să nu existe cumva vre-o îndoială óre-care, că din acestú memorabilú documentú ar lipsi ceva, că din mânilé unui iesuitú ca Hevenesi s'ar fi pierdutú testulú mărturisirei credinței catolice a boierilorú și a nobililorú români din țera Făgărașului, noi vomú reproduce aici cuvintele autorizate ale învățatului profesorú de diplomatică Martinú Schwartzner, care pe la începutulú secolului acestuia era totodată bibliotecarú alú Universității din Pesta.

Étá ce scria dânsulú pe la anulú 1802, cu privire la documentulú acesta:

„Între manuscriptele Bibliotecii, la care sunt custode, eu am vėdútú și am cetitú unú actú întăritú cu subsemnăturile proprii și cu 412 sigile inelarí, datú din partea acelora, cari au pársitú biserica grecéscă și s'au unitú cu pontificele Romei. În fruntea acestorú subscrieri, în locú de profesiune de credință, se aflú simplu numai cuvintele aceste: Subscrierile Domnilorú Boieri și Nobili uniți din Districtulú

Făgărașului. În anulú 1711 în ziua de 20 Iulie⁶⁵⁾.

Avemú așadér înaintea noastră întregú testulú acestui curiosú actú de unire, făcutú în 1711, după stăruințele propagandei catolice din Transilvania, și putemú să-lú esaminámú astăzi din punctú de vedere juridicú și istoricú.

În ce privesce acum valórea juridică-bisericéscă a acestui documentú de unire va recunósce ori-cine, că unú actú, care contine numai subscrieri, dér nici unú testú, ori espunere a faptelorú, nu pôte să aibă nici o valóre juridică.

⁶⁵⁾ Schwartzner, Introductio in rem diplomaticam aevi intermediu praecipue hungaricam. Budae 1802. pag. 145: inter Mss. enim Bibliothecae, quam custodio, instrumentum vidi legique chirographis et sigillis 412 annularibus illorum, qui ecclesia graeca derelicta Romano pontifici se obstrinxerunt, communitum. Subscriptionsibus haec verba duntaxat aliquot, professionis fidei loco stant praeposita: „Subscriptionses Dominorum Boerorum et Nobilium Unitorum Districtus Fagaras. In anno 1711 die 20 Iulii.

Acestú actú este cu desévėșire mutú, nu se face în elú nici o amintire de obiectulú, la care se referú subscrierile date, nu contine nici o declarare de voință, nu se amintescé nici chiar numele părții a doua contractante, a Papei, ori a bisericii romano-catolice, peste totú nu se face în documentulú acesta nici o mărturisire de credință. Este numai o simplá adunare de subscrieri făcutá de agentí astuți ai catolicismului, cine scie cu câte promisiuni înșelătóre, cu câte presiuni și amenințări, dér în totú casulú cu intențiunea vėditá de a abusa de subscrierile și de buna credință a acestorú ómeni.

Se aflú așa-dér în mare rėtăcire cronicarulú Șincai, istoricú altmintrelea destulú de circumspectú, când dânsulú pe baza unui documentú, care pe pagina de întâiu pörtá urme evidente ale înșelăciunei, susține că: „în 20 Iulie . . . 1711 au întăritú și boerii din țera Oltului unirea cu biserica Romei.“

În asemenea rėtăcire și încă ceva mai mare, se aflú Petru Maiorú, când dânsulú susține, că prin actulú acesta boierii și no-

⁶¹⁾ Viștea de susú.
⁶²⁾ Beșimbacú.
⁶³⁾ Ucea de susú.
⁶⁴⁾ Colectiunea Ms. Hevenesi. Tom. HHHH. XXXIV pag. 254—271 în Biblioteca Universității din Pesta.

nôstre culturale (S'auđim! S'auđim!) Și în această privință domnesce în dietă deplină consonanță. Eu încă sunt întru toate de acord cu cele ce s'au ădit aici, ca adecă din toate puterile și cu toate mijlocele să facem, ca cultura maghiară să se desvôle cât mai repede și ca împreună cu dezvoltarea și asigurarea culturii maghiare, să curmăm veleitățile de naționalitate. (Vii aprobări). Eu cred, că n'ași fi vrednic de locului acesta, decât așa având mod de a gândi. Ba cred, că nici nu se poate închipui, ca să stea pe acest scaun un bărbat, care să gândească altfel. (Vii aprobări și „eljen-uri în drépta).

Eu însă, On. dietă, nu rămân numai pe lângă sentimentul. Cu curaj mă pot provoca la activitatea mea de cinci ani și cu curaj pot susține, că între nenumeratele mele dispoziții și măsuri administrative, n'a fost nici măcar una, în care să nu fi fost condus de acest punct de vedere. (Vii aprobări în drépta). Toate dispozițiile singuratic, ce le-am luat eu, întotdeauna au fost pătunse de idea, de cegetul acela, că numai în dezvoltarea culturii naționale maghiare se pot perpetua garanțiile acestui stat, și că numai prin lărgirea și dezvoltarea acestei culturi se pot curăța naționalitățile. (Vii aprobări în drépta). Și afară de aceste dispoziții administrative, celea sunt acele dispoziții legislative, pe care am avut norocirea a-le iniția; acelea e cestiunea pensionării învățătorilor, regularea salarisării învățătorilor și asigurarea prin lege faptică a Kişedovurilor: totu atâția factori, care fără îndoială promovă și asigură în mare măsură cultura Ungariei. (Vii aprobări în drépta).

În ce privește viitorul, va trebui să ne întindem și la mai mari creații. Pe lângă altele, mai am înaintea ochilor două măsuri de luat, care după părerea mea sunt de o gravitate și însemnătate foarte mare. (S'auđim! S'auđim!) Una dintre aceste măsuri este, că asupra calificației învățătorilor, guvernul negreșit trebuie să exercite mai mare influență în viitor, de cum a exercitat în trecut. (Vii aprobări). Și a doua măsură — care mi-se pare, că e un lucru nou totu, eu cel puțin n'am auzit amintindu-se despre acesta — este aceea, că guvernul trebuie să exercite o influență și asupra creșterii preoților. (Vii aprobări).

Forțe departe este de mine intențiunea, ca prin astfel de măsuri să știrbeze cercul de afaceri al confesiunilor, voiesc să recunosc, să respectez în deplină măsură independența bisericească a acelor. (Ce frase prôste de farisău! — Trad.); interesele statului maghiar însă nu sunt aplicate; a-le lăsa de batjocură nici unei biserici, nici unei confesiuni. (Prolungă și sgomotose aprobări în drépta). Și încă asigurarea intereselor statului maghiar poftesc foarte mult, ca creșterea pre-

ților să stea sub controla de lipsă, neapărat va trebui să se ia și în privința acestor măsuri legislative... Și fiindcă toate acestea costă milioane, recomand On. dietă să primescă votarea acestor milioane. (Vii și prolongate manifestări de plăcere, aprobări și aclamări în drépta).

A mai vorbit între alții Thaly Kalmán, care polemizând cu Markus Jozsef, ăise cu privire la Ardeal, că „îndată ce noi (Maghiarii) vom renunța la baza istorică maghiară, numai decât am isprăvit-o nu numai cu supremația noastră de naționalitate, ci și cu înțregă existența noastră. (Adevărat! Așa este!) Chiar decât elementul român ar fi în preponderanță în Ardeal — precum poate că în privința numerică și preponderă — Ungaria nu și-a pierdut dreptul la Ardeal și nu și-l va pierde nici odată. (Vii aprobări). Chiar decât atât de triste ar fi stările în Ardeal, precum le-a indigetată alarma de pericol dela Făgăraș, în prima linie este dator d-lu ministru de culte, dator este însă fi-care factor al statului maghiar, de-a întări cu ori ce preț elementul maghiar de-acolo și a nu abdice nici într'un chip. (Vii aprobări).

Sedința dela 24 Noevre. Deputatul Degen Gusztav ăice, că nu numai statul aduce jerte pentru școle, ci în partea cea mai mare aceste jerte se aduc din partea comunelor, a confesiunilor și a fundațiilor; dintre 153 de gimnasii, 111 sunt susținute de confesiuni. Ar dori ca ministrul de culte să arate și sumele jertfite de confesiuni.

Veress József ăice, că decât e vorba de-a recăștiga naționalitățile pentru patriă, atunci nu e suficientă suma menită pentru instrucțiune. Pentru pensii, care se dau celor ce nu prea sunt așăți la ele, se spesază mai mult decât pentru instrucțiune; pentru teatre spesază statul 402,000 fl.; pe când pentru Kişedovuri numai 158,000 fl. pentru opera din Budapesta cheltuesce statul tocmai atât, cât și pentru 42 gimnasii de stat. Ministrul vedându-se strimtorat în mijlocele sale, aruncă sarcina asupra confesiunilor și societăților. Cere, ca guvernul să nu înființeze școle medii de stat numai printre naționalități, ci să se îngrijescă și de Alföld-ul unguresc.

Hévizy János: Ministrul a ăit, că profesorele acelea, care nu știu unguresce, sunt numai nise doice aplicate la asilurile de văr. Vorbitorul se provocă însă la o ordinație a ministrului, în care se dispune, că și doice trebuie să știu unguresce. Decă inspectorii de școle s'ar fi ținut strins de această ordinație, atunci cele 48 de doice române, care nu știu unguresce, n'ar fi putut afla aplicația. Tocmai în mâinile Românilor asilurile de copii sunt periculoase, de-orece nu este nici una dintre naționalități, care să atace bazele de existență ale statului așa, cum le atacă Românii. (Așa este! în stânga). Și la

1848, Românii au luptat contra noastră, pe când Slovaci, Șvabii au luptat sub stindardul tricolor. Față cu Românii trebuie să rupem cu politica S-lui Ștefan, de-orece acolo am ajuns cu concesiunile noastre, încât ei nu se mai mulțumesc așă cu libera propagare a culturii de naționalitate, ci vor și o deosebită bucată din țară (Ardealul). Cere înăsprirea legii de instrucțiune, să nu se mai permită înființarea nici unei școle populare și nici unui asil de copii, care nu este maghiar.

Ministrul Csaky: Nu se unesc cu părerea, că ar fi de mai mare importanță să se înființeze școle medii de stat în ținuturi curate maghiare, decât în ținuturi cu limbi mestecate; ba din contră, el crede, că interesele naționale de stat pretind, ca în prima linie să încercăm cu instituțiile de stat ținuturile acelea, unde poporul este mestecat și unde prin înființarea acestora facem un serviciu Maghiarilor și ideii de stat maghiar. (Vii aprobări). Cât pentru doicele dela asilurile de văr, ministrul recunosc, că legea dela acestea nu pretinde cunoșcerea limbei maghiare, cu toate acestea el a dat ordinație inspectorilor de școle, să grijescă ca și doicele aplicate la asilurile de văr să știu unguresce.

Cu acestea, bugetul în general se primesce cu mare majoritate și se trece la debaterile speciale.

SCIRILE ȚILEI.

— 17 (29, Noevre.

Procesul de pressă. Cetim în „Tribuna“ dela 16 (28) Noevre, că procuratura a introdus cercetare contra d-lor: Mihai G. Crăciun învățător în Hodoș și George Petroviciu, învățător în Torna, pentru că au publicat în „Tribuna“ un apel, iscalit de ei, cătră preparanții absolvenți în anul școlastic 1891/92 ai pedagogiei gr. or. române din Arad; de asemenea s'a introdus cercetare și contra d-lor: Andreiu Baltes, ca girant al foii, și Ioan Popa Neșă, ca conducător al tipografiei.

—o—

Atentat contra lui Caprivi. Se scrie din Berlin cu data de 28 l. c. Cancellarul imperiului german contele de Caprivi a primit din Orleans o lădiță de lemn, care conținea o mașină infernală. Adjutantul major Ermeyer a observat conținutul și a distrus mașina. Se crede, că e vorba de un atentat anarchist.

—o—

Colera. Din Alba-Iulia se comunică cu data de 27 l. c.: Directorul cancelariei tribunalului reg. de aici, Kocsis, plimbându-se prin piață, astăzi pe la 8 ore dimineață, a cădută la pământ, prezentându toate simptomele colerei, și peste o oră a murit. Intestinele au fost trimise spre cercetare bacteriologică la Budapesta.

—o—

Turburări de muncitori în Roma. Din Roma se telegrafiază, că în 26 Nov. seara, când capela militară cânta pe „Piazza Colonna“, o cătă de vre-o sută de oameni, s'a adunat înaintea parlamentului strigând: „Jos cu tâlharii! Jos cu făcătorii de rele!“ Demonstrații erau parte mare muncitorilor; ei, la provocarea poliției, s'au împrăsciat; mai mulți au fost arestați.

—o—

Mare cutremur de pământ. Diarul lui „Times“ i-se telegrafiază din Teheran, că în Kuchan a fost un mare cutremur de pământ, căruia au cădută jertfe 12,000 oameni. Două mii de cadavre zac încă sub ruine. S'au nimicit 50,000 de sesiuni de ale proprietarilor. Cutremurul se repetă mereu.

—o—

Anarhiștil în Barcelona. Primarul din Barcelona este de prezent la Madrid, unde a intervenit pe lângă guvern pentru formarea unui corp de pază de 1000 oameni contra anarhiștilor. Primarul crede, că acest corp este absolut necesar în vederea marelui proces iscat din incidentul atentatului anarchist dela tea-

trul „Liceo“. În Barcelona sunt de prezent 10,000 anarhiști, dintre cari 500 sunt foarte periculoși.

Corespondența „Gaz. Traus“

Satulung (Săcele), 16 Nov. 1893.

Sămbătă în 2 Decemvre n. c. se va face alegerea de notari în comuna Satulung, în locul regretatului Ion Găvrus, care trebui să plătescă cu viața energia și conștiințioșitatea, cu care și-a purtat oficiul său. Este acum o dorință generală, ca să se alegă de notari în locul lui totu un Român. Acesta mai ales din motivul, că între amploiații comunali sunt totu Unguri, pe când locuitorii sunt mai mulți Români. Apoi, decât s'a constatat prin fapte pipăite activitatea, hărnicia, energia și nobilul sentiment pentru binele public al comunei Satulung din partea răposatului I. Găvrus, e lucru firesc, că conducătorii adevărați ai comunei numai așa ar interpreta într'un mod demn sentimentul public general din comună, fără deosebire de naționalitate, decât în locul celui jertfit pentru comună se va alege totu un Român.

Avem cunoștință, că între concurenți sunt și Români, și încă cu calificație foarte bună, contra cărora în înțelesul legii nu se poate face nici o obiecție, posedând și toate trei limbile patriei: română, maghiară și germană. De aceea apelăm la simțul de dreptate și echitate al conducătorilor comunei în frunte cu d-lu fisolgăbiru Henter Gábor, ca să interpreteze în mod demn sentimentului public general din comună, și nu așa după cum se șoptesc, că ar avea de gând să facă densus, cu o rudeniă a sa, actualul substituit de notari Lukács, despre care scim apriat, că n'are calificația aceea, pe care o au candidații români.

Onorata preoțime română din comună, în frunte cu harnicul paroch Alexe Verze, suntem siguri, că și va da totă silința în direcția acesta. De-almintrelea până acum nu vedem nici o mișcare, nici o pregătire; oamenii sunt foarte puțin orientați în cestiă, ceea ce ne pare îngrijitor.

De-ocamdată nu mai observăm nimic. Așteptăm mai întâi să vedem actul alegerii, despre care credem, că va corespunde pe deplin justelor așteptări ale fiă-căruia din comună, și în special ale Românilor, ăr șoptirile, ce se aud despre d-lu fisolgăbiru, cum și unele nedumeriri, ce le avem, vor dispăre cu desăvârșire. Urma alege.

Un Săcelean.

DIVERSE.

O reclamă americană. Un călător întors dela espoșiția din Chicago istorisece următorul fapt, care caracterizează într'un mod eclatant pe yankeii americani în afacerile lor: Călătorul spune, că tocmai se plimba într'o ăi pe una din cele mei frecventate strade din Chicago, unde era un sgomotu asurzitor din cauza trăsurilor, carlor de povară, omnibuselor etc., când observă pe un domn, care traversa strada trăndu mai mult decât ducându pe un băiat de vr'o 3 ani printre căruțe. Deodată, spre spaimă generală îi scapă mâna copilului din a sa și acesta cădă jos între caii unui tramvai, care trecu preste el. Toate trăsurile se opriră și oamenii fugiră la locul unde se întâmplase nenorocirea; câte-va dame leșinară, — numai neglijența conducător al copilului își păstra sângele rece. Repede trase el corpul copilului dintre rôte, își ridică palaria și strigă cu voce tare: Aici, Dămnelor și Domnilor, aveți cea mai puternică dovadă despre calitatea cea bună a durabilor păpuși din fabrica „Janes Webbing et. Son“. Păpușa fu scosă, este adevărat, nestrucată de sub rôte.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

ăi din țera Făgărașului au primit „creșterea cea catolică“⁶⁶).

În fine nu corespund de loc nici un document, nici cu faptele cuvintele lui Martin Schwartzner, când afirmă, că actul dela 1711 conține subscrierile nobililor și ale boierilor din țera Făgărașului, care s'au lăpădat de biserica grecească și s'au unit cu pontificele roman.

În documentul dela 1711 nu se face nici o declarație, că boierii întăresc unirea cu biserica Romei, că dăși „primesc credința catolică“, că „se lăpădă de biserica grecească“, totu atâtea afirmații

⁶⁶ Spre a vedea cum în istorie, o țară crește, se desvôle pe ăi ce merge, și din ce în ce dimensiu totu mai mare, noi vom reproduce aici următoarele cuvinte din Șematismul dela 1870 al Ardealului de Alba-Iulia, unde la pag. 11 se ăice: „Români din ținutul Făgărașului... la 1711 prin documentul publicat subscrieră de 315 boeri adevărați, că s'au unit statornic lângă S. Unire, primită de Protopopii și Clerul și alți reprezentanți ai acelu ținut“. Autorul acestei descrieri se referă apoi la locul citat mai sus din Petru Maior.

greșite, răspândite în lume în socotela acestui document mut.

Din contră, din punct de vedere istoric, lucrurile ni-se presintă cu totul altmintrelea.

Lipsa unui test românesc, precis și clar, lipsa unei mărturisiri de credință și de unire cu biserica Romei — cum o cerea totdeauna Congregațiunea de propaganda fide — ne dovedesc că totu altceva, de ceea ce ne spune Șincai, Maior și Schwartzner, anume ne dovedesc: că boierii și nobilii români din țera Făgărașului nici la 1711 nu voiau să sacrifice nimic din legea lor părintescă, și nu voiau să primescă nimic din legea catolică, ei voiau cel mult o unire nedogmatică, o unire numai în formă, nu în fond, așa cum o făcuse săborul dela 1698.

Aceste sunt concludiunile istorice, ce le poate trage cineva din documentul autentic dela 1711.

Acesta este sensul unirii boierilor și a nobililor dela Făgăraș, făcute în 1711.

(Va urma).

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Noembrie 1893.

Renta ung. de aur 4%	115.85
Renta de corone ung. 4%	93.05
Impr. oail. fer. ung. in aur 4 1/2%	125.—
" " " argiut 4 1/2%	100.50
Oblig. " " de ost. I. emis.	121.50
Bonuri rurale ungare.	94.60
" " croate-slavone.	98.—
Imprum. ung. cu premii.	148.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin.	142.—
Renta de hartie austr.	97.30
" " argint	97.15
" " aur	117.60
Losuri din 1860.	145.25
Acții de-ale Băncii austro-ungară.	995.—
" " ung. de credit.	418.25
" " austr. de credit.	341.25
Napoleon d'ori	9.92 1/2
Mărci imp. germ.	61.20
London (lire sterlinge).	124.50
Rente de corone austr.	96.20

Cursul pieței Brașov.

Din 29 Noembrie 1893.

Banote rom. Cump.	9.78	Vend.	9.83
Argint român.	9.70	"	9.75
Napoleon-d'ori	"	"	"
Galbeni	"	"	"
Ruble rusești	"	"	"
Mărci germane	"	"	"
Lire turcești	"	"	"
Seris. fonc. „Albina” 6%	"	"	"
" " " 5%	"	"	"

Förte importantü

pentru găzdoe bune!!!

Cine voesce să cruțe banü, lucru timpü și sănătate, acela să spele numai cu

„SZAPPANIT“

(c. si r. priv.)

„Szappanit“ este săpunü pulverizat de calitate förte puternică la spălatü și cu landă reconoscută, ca celü mai bunü prafü de spălatü. Cruța atätü albiturile, căto și manile și săvătatea. În Anglia, Franca, Germania și America, cele mai nobile Ladies se spală cu „Szappanit“ de 20 de ani și suntü förte mulțămite. Pe fiă-care pachetü este o descriere și marca. Ünü pachetü mare costă 10 cr. Cereți numai „Szappanit“.

„Szappanit“ se află în tôte prăvăliile cu cartüi coloniale, și la fabrica lui Ernst Meyer în Budapesta, strada Lujza 20. Se trimete cu rambursă. Representanți se accepteză în ori și orașü alü monarchiei. 290,4—10.

JERCZ-COGNAC Joriginal

introdus în tötă Europa, cu mare succes, product de vin alb curat andalusian din Riva,

RUBIO & COMP., JEREG.

Butelia 3 fl.

Se pöte procura prin

G. I. NICA Brașov.

272,9—16

Marea Descoperire a Veacului

ELIXIRUL GODINEAU este singurul leac (fără nici o primejdie) în contra **Neputinței**. Vindecarea anemicilor, a Sleitilor, etc. **INTINERIREA ȘI PRELUNGIREA VIETEI**

Administrația **ELIXIRULUI GODINEAU** în PARIS, 7, r. Saint-Lazare. BROȘURĂ GRATUITĂ TRIMEASĂ FRANCO DUPĂ CERERE

Se găsește ELIXIRUL GODINEAU și la BUCUREȘTI, la Hie ZAMFIRESCU, droghist; la JAȘI, la D. D. Frați KONYA, farmaciști.

și la Tulcea, la Dr. D. RAVBLICU, farmacia la „MINERVA,” la Galați, STALSKI, farmacist, la Ploiești, la J. & C. CHRISTESCU, farmacist și droghist, la Roman, la D. J. WERNER, farmacist.

MARIAZELLER, Picăturile de stomachü

carü au efectü escelentü în contra tuturor bôlelor de stomachü, suntü ünü medicamentü neapăratü de lipsă pentru ori-ce casă.

Semnele din care se cunoscu bôlele de stomachü suntü: lipsa de apëtütü, slăbiciunea stomachului, respirațiune cu mirosü greu, umfiare (vënturi), răgăiatü acru, colică, catarü de stomacü, producere escesivă de flegmă, gälbin re, greață și vomare, cărcei la stomachü, constipațiune seu incuiare

Și la durerere de capü, încărcarea stomachului cu mănăcări și beuturi, limbrici, suterințe de splina, ficatü și hemoroide, aprobatü ca medicamentü sigurü de vindicare.

La bôlele indicate s'a constatatü picăturile Mariazeller, ca celü mai bunü leacü, care confirmă sute de testimonii. Prețulü unei sticle împreună cu prescrierea de intrăbuințare 40 cr. sticla, indoitü de mare 70 cr. Expediția centrală prin farmacistul Carl Brady, Krenster (Moravia). Să se observe marca de contrafacere și subscrierea.

Picături veritabile suntü numai acele pe acărü embalage este lipită o fâșiă verde cu cuvintele „Zeuge die Echtheit.” Această fâșiă pörtă și subscrierea mea.

Veritabile se află în Brașov: la farmacia Jekelius Wwe, farm. Victor Roth, farm. Ju. Hornung, farm. Franz Kelemen la „Biserica albă,” farm. Eduard Kugler la „Hygiea,” farm. Gust. Jekelius în Husszufalu, farm. H. G. Obert Brașov. 24—*

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov: Trenulü de persöne: 8 öre dimineța. Trenulü accel.: 2 öre 9 min. după am. Trenulü mixtü: 10 öre 25 minute sêra.
2. Dela Bucuresci la Brașov: Trenulü accel.: 2 öre 18 min. după am. Trenulü mixtü: 7 öre 1 minute sêra. Trenulü accel.: 10 öre 17 minute sêra.
3. Dela Zêrnesci la Brașov. Trenulü mixtü: 6 öre 10 min. dimineța. Trenulü mixtü: 1 öra 14 min. după am.
4. Dela Ch-Oșorheiu la Brașov. Trenulü de persöne: 8 öre 18 min. dim. Trenulü mixtü: 1 öre 49 min. după am. Trenulü mixtü: 6 öre 56 min. sêra.

Plecarea trenurilor din Brașov:

1. Dela Brașovü la Pesta Trenulü mixtü: 5 öre 10 min. dimineța. Trenulü accel.: 2 öre 45 min. după am. Trenulü de persöne: 7 öre 43 min. sêra.
2. Dela Brașovü la Bucuresci: Trenulü accel.: 5 öre 15 minute dim. Trenulü mixtü: 11 öre înainte de amêđi. Trenulü accel.: 2 öre 19 min. după am.
3. Dela Brașovü la Zêrnesci: Trenulü mixtü: 9 öre 5 min. dimineța. Trenulü mixtü: 3 öre 16 min. după am. Dela Brașovü la Ch-Oșorheiu. Trenulü de persöne: 5 öre 46 min. dim. Trenulü mixtü: 8 öre 50 minute a. m. Trenulü mixtü: 3 öre 10 min. după am.

Cheque-Conto
la postă
Nr. 505.

INSTITUTULÜ DE CREDITÜ
ȘI DE ECONOMI
„ALBINA“
FILIALA BRAȘOVÜ,

Giro-Conto
la banca
Austro-Ungară.

Recomandăm P. T. public pentru plasare de capitale

Scrisurile fonciare de 5%

ale „Albinei“ inst. de cred. și econ. în Sibiu.

Acelea sunt emise în bucăți à fl. 1000 și fl. 500 și se fructifică cu **netto 5% fără nici unü scăđemânt.**

Cuponii de interese să rêscompëră la jumătate de anü la 1 Ianuarie și 1 Iulie la casele institutului din Sibiu și Brașovü și la „Pester ung. Commercial-Bank“ în Budapesta fără nici unü scăđemânt și liber de ori ce provisiune.

Pentru fructificarea punctuală și rêscompërarea scrisurilor fonciare garantéză:

1. **Ipotecile**, care în sensulü legelü pentru scrisuri fonciare din anulü 1876 suntü menite esclusiv pentru coperirea detentorilor de scrisuri fonciare și asecurate prin intabulare în cărțile funduare în favorulü acelorä, asupra cărorä se emit scrisuri fonciare până la maximum 1/3 a valörei de prețüre, ceea ce se confirmă prin controla Comitetalü de supraveghiare pe fiă-care seris fonciar emis.
2. **Fondulü de garanție de fl. 200,000** specialü al scrisurilor fonciare, preserisü de legea amintită pentru mai mare siguranță a detentorilor de scrisuri fonciare, care fondü e detașatü din capitalul de acțiuni alü institutului.
3. **Tötă** egalaltă avere a institutului inclusive fondulü de rezervă.

Scrisurile fonciars ofer deci o siguranță mai mare ca și pupilară.

Scrisurile fonciare de 5% ale „ALBINEI“ atät cu privire la siguranța lor absolută, cât și ca una din chârțiile indigene cele mai fructifere se recomandă deci de sine pentru plasarea de capitale, de bani pupilari, fonduri publice și private etc. și le vindem pe cât ajunge provisiunea lor în cursul de marfă al bursei din Budapesta.

La cumpërarea unei cantități mai mari le oferim în cursul mijlociu.

„ALBINA“
institut de credit și de economii
FILIALA BRAȘOV.

ABONAMENTE

la
„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulü abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni 3 fl. —
Pe șese luni 6 fl. —
Pe unü anü 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni 10 fr.
Pe șese luni 20 fr.
Pe unü anü 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anü 2 fl. —
Pe șese luni 1 fl. —
Pe trei luni 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anü 8 franci.
Pe șese luni 4 franci.
Pe trei luni 2 franci.

Abonamentele se facü mai ușorü și mai repede prin mandate postale.

Domni, carü se vorü abona din nou, să binevoiêsca a scrie adresa lămuritü și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Anunciuri
(insertiuni și reclame)

Suntü a se adresa subscri-
sei administrațiunii. In casulü
publicării unui anunciu mai

mult de odată se face scăđemântü, care cresce cu câtü publicarea se face mai de multe-ori.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI“